

„Nebudeš žiadostivo túžiť po dome svojho blížneho. Nebudeš túžiť po manželke svojho blížneho ani po jeho sluhovi, ani po služke, ani po volovi, ani po oslovi, ani po ničom, čo patri tvojmu blížnemu“ (Ex 20, 17).

„Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci“ (Mt 5, 28).

BOŽIE SLOVO:

(Dan 13, 56-57)

Čítanie z knihy proroka Daniela: *Povedal mu [Daniel]: Semä kanaánske, a nie júdske, krásna ťa zvedla a žiadostivosť ti rozvrátila srdce. Takto ste robievali dcéram Izraela a ony sa zo strachu dali s vami do reči; Júdova dcéra však nestrpela vašu nepravosť. Počuli sme Božie slovo!*

KATECHÉZKA (KKC 2521 – 2533)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 345, 346, 385)

Dnes budeme hovoriť o *cudnosti*. Nie *čudnosti*, hoci dnes vo svete *cudnosť* pôsobí vskutku *čudne* – až ľudia o tých, čo sú *cudní*, hovoria, že sú nejakí *čudní*.

Cudnosť je niečo veľmi dôležité, hlboké a krásne. A súvisí to s úctou a s prijímaním iného človeka, i s krásou, o ktorej sme len nedávno hovorili v súvislosti s pravdou.

Začneme jedným z opakovaní cudnosti a tým je *pornografia*. Keď sa pozeráte na ženu (alebo aj muža) v podobnom médiu – alebo na vyzývavo oblečenú ženu (analogicky muža), kráčajúcu po ulici či pózujúcu „zvodne“ kdesi na internete, čo vidíte? Človeka? Osobu? Brata, sestru v Kristovi? Vidíte do jej vnútra? Vidíte matku, možno inžinierku alebo jadrovú fyzičku alebo umelkyňu? Nie. Nič z toho. Vidíte *objekt svojho sexuálneho pudu*. Nič viac. Povedané hnusne a odporne: „mäso“. Dotyčná osoba je degradovaná na niečo hlboko pod úroveň ľudskej osoby tak, ako ju chápeme obzvlášť kresťania. A ak sama takto vystupuje a prezentuje sa, potom to znamená, že aj sama seba vedome degraduje. Ak sa prezentuje ako „sexuálny objekt“ a túži „byť sexi“ – potom ako vníma samú seba? Aké je jej vedomie svojej vlastnej hodnoty? Zredukované iba na „karosériu“, ktorá je dobrá len vtedy, ak v tom druhom prebudí žiadostivosť? A tak výsledkom je degradácia, poníženie oboch: jej, že sa tak prezentuje, jeho, že ju takto vníma a na tejto úrovni k nej pristupuje, a naopak.

Alebo si zoberte muža a ženu, ktorí sa možno naozaj chcú zosobášiť, ale už predtým sexuálne žijú. Vo víre vášne, plní hormónov, omámení vzrušením zo sexu, ktoré spočiatku sex sprevádza (až kým z etapy „veľkej fascinácie“ a potom „veľkej konzumácie“ postupne neupadne do v podstate bezvýznamnosti) – čo si vlastne jeden na druhom všimnú? Dostanú šancu spoznať *dušu* toho druhého, keď sa od počiatku sústreďujú iba na *telo*? Stať sa jeden druhému najlepším, najvernejším a najoddanejším *priateľom*, keď redukovujú jeden druhého len na *objekt vášne*? Ak si jeden druhému bez sexu nestačia, aké potom bude ich manželstvo? A ak sa pre sex vlastne ani vôbec nespoznajú – ako potom budú spolu žiť – dvaja neznámi a cudzí si ľudia? Plní sklamania? Konfliktov? Budú plniť rubriky bulváru a spisy polície a sociálky o domácom násilí a alkoholizme a podobne? Rozídu sa? Lebo to jediné, na čo hľadeli a čo ich držalo pokope, sex a sexi telo, časom vyprchalo – a tam vonku sa práve pretŕča nejaký iný, novší a výkonnejší „sexuálny predátor“?

Preto Katechizmus hovorí: „*Cudnosť chráni intimitu osoby. Znamená odmietat' odhaľovanie toho, čo má zostať skryté. Je zameraná na čistotu a svedčí o jej chúllostivosti. Usmerňuje pohľady a gestá v súlade s dôstojnosťou osôb a vzťahu, ktorý ich spája*“ (KKC 2521). Je to *ako keď idete do lesa – nejdete tam na aute alebo na štvorkolke, lebo viete, že by ste vyplašili, zničili to krásne, čo tam je. Idete pomaly, potichu, opatrne – aby ste mohli zachytiť a nechať sa uniesť tým, čo by inak ostalo skryté: dokonalou pavučinou za jesenného rána, jeleňom pri napájadle, kvapkami rosy a a tancom slnečného svetla vo vodnej triešti nad vodopádom... Čím opatrnejšie, tichšie, pozornejšie idete, tým viac zažijete, tým viac spoznáte*. To je cudnosť v prírode a na jej spôsob. Voči nám ľuďom navzájom je to rovnaké. Cudnosť znamená, že sa správame, obliekame, hovoríme, prejavujeme tak, aby sme v sebe zbytočne neprebúdzali *búrku slepých pudov, výbuchy hormónov*, ktoré všetko prehlušia a zahltia ako *revúca terénna štvorkolka uprostred lesa, drúzgajúca, plašiaca a prehlušujúca všetko ostatné okrem seba*. Rešpektujeme vnútro a súkromie toho druhého, jeho dôstojnosť, pristupujeme k nemu s úctou a rešpektom, vnímame a poznávame ho ako človeka, ako ľudskú osobu ako brata, sestru – nie ako *objekt túžby*, nie ako *nástroj svojho uspokojenia*, ani nie s nejakou povrchnou nálepkou „cundra“, „žobrák“, „grázlel“, „chuligán“ či naopak „pán primátor“, „pán poslanec“, kde zase podvedome hľadáme na to, ako využiť jeho postavenie a znova sa v nás prebúdzajú iné túžby, ale vo svojej podstate je to podobné – znova vidíme len svoju chtivosť, príležitosť, nie *človeka*.

„*Cudnosť chráni tajomstvo osôb a ich lásky. Nabáda k trpezlivosti a k umiernenosti v ľubostnom vzťahu; vyžaduje, aby sa plnili podmienky daru a definitívneho vzájomného záväzku muža a ženy*“ (KKC 2522), pokračuje Katechizmus. Cudnosť znamená, že netlačíme, nenaliehame, ale dovoľujeme, aby sme sa – platí to o mužovi a žene vo vzťahu, ale aj všeobecne, o priateľstve, ba aj o vzťahoch najintenzívnejších a to v Cirkvi, kde sa učíme byť jedno telo a jedna duša v Kristovi – dovoľujeme, aby sa ten druhý slobodne otváral, aby slobodne rástol a osmeľoval sa v dôvere voči nám (a my voči nemu), aby vzťah medzi nami rástol, sprvu jemný a krehký, potom stále silnejší a mocnejší. A potom, keď u muža a ženy dozreje a oni sa stanú tými najlepšimi priateľmi a rozhodnú sa vymeniť si navzájom sľub vernosti – potom je dost' silný a mocný na to, aby *búrka vášne*, ktorú vyvoláva telo a sex, ním neotriasla, nezničila ho a nezlomila, ale naopak, stala sa mocnou piesňou v jeho silných konároch. Všetko má svoj čas a svoje miesto. O tom cudnosť je. Je to sebaovládanie a disciplína, ktorá nám umožňuje dozrieť a dospieť ako ľuďom aj vo vzťahoch.

UVAŽUJEME:

„*Jestvuje cudnosť citov práve tak ako cudnosť tela. Cudnosť citov sa napríklad vzpiera vystavovaniu ľudského tela v istých reklamách s cieľom vzbudiť nezdravú zvedavosť alebo podnecovaniu zo strany niektorých masmédií na to, aby sa zachádzalo príliš ďaleko vo vyjavovaní intímnych dôverností. Cudnosť vnuká štýl života, ktorý umožňuje odolávať vábeniam módy a nátlaku prevládajúcich ideológií*“ (KKC 2523), vysvetľuje Katechizmus.

Pozrime sa okolo seba. Reklama. Politika. Koľko z toho je vec rozumu, vzájomnej úcty a rešpektu – zákazníka a predajcu, politika a občana – a koľko vec vybičovavých citov, emócií, kedy sa neštítíme využiť aj to najintímnejšie, len aby sme „ulovili“ toho druhého, dosiahli svoj cieľ? Koľko špiny sa prepiera v politike ale aj v bulvári, ktorý z tejto necudnosti a špiny vyslovene žije? Páči sa nám takto žiť? V špine, v hnuse? Ako nerozumné zvieratá? Dokonca sme toho súčasťou?

„*Formy, ktoré berie na seba cudnosť, sa podľa rozličných kultúr menia. Ale cudnosť všade ostáva ako tušenie duchovnej dôstojnosti vlastnej človeku. Rodí sa s prebúdzaním svedomia subjektu. Učiť deti a dospievajúcich cudnosti znamená prebúdzat' v nich úctu k ľudskej osobe*“ (KKC 2524). Cudnosť znamená, že aj keď očami hľadáme na povrch, rozumom i srdcom vieme, že to hlavné a vzácne je pod povrchom. Preto sa správame – hovoríme, obliekame, konáme, žijeme, uvažujeme – tak, aby sme neboli oslepení vonkajškom, ani prehlušení tým živočišným v nás, ale aby sme v každej chvíli čo najviac žili na rovine ducha, ako *ľudia*. Odmenu je nám práve krásna, nádherna, to duchovné a krásne, čo sa nachádza vnútri a čo práve vďaka cudnosti dokážeme vnímať, objavovať, vzájomne sa tým obdarovávať. Cudnosť z nás robí skutočných ľudí – a následne z ľudí nám dáva šancu stať sa synmi a dcérami Boha.

OTÁZKY:

Cudnosť tela – ako som na tom s obliekaním (aj v kostole), vystupovaním? Ako pozerám na iných? Odmietam, čo sa protiví cudnosti a úcte a kráse, u seba aj u iných? A čo cudnosť, rešpekt, úcta v mojich vzťahoch k iným? V tom, ako pozerám na ľudí, známych aj neznámych, ako k nim pristupujem? V mojom konaní – nie som nehanebný, bez škrupúl...? Oplzlý?